

OULUN YLIOPISTO
Humanistinen tiedekunta

Historian valintakoe 9.5.2017

Kirjoita tehtävien 1 ja 2 vastaukset erillisille papereille.

Merkitse jokaiseen paperiin nimi ja henkilötunnus.

Kokeesta saa poistua aikaisintaan 30 minuuttia kokeen alkamisen jälkeen.

Palauta poistuessasi konseptipaperit ja todista henkilöllisyytesi.
Kysymyspaperin voit pitää.

Jos tarvitset erillisen todistuksen valintakokeeseen osallistumisesta, voit pyytää sen kokeen valvojalta poistuessasi.

Molemmista tehtävistä on mahdollista saada maksimissaan 20
valintakoepistettä = kokeesta yhteensä 40 valintakoepistettä.

Voit tiedustella saamasi koepisteet kokeen tarkastajilta 2.6.2016 klo 10-12:

yliopistonlehtori Markku Hokkanen, puh. 0294 48 3239
tai
yliopistonlehtori Seija Jalagin, puh. 0294 48 3363

Opiskelijavalinnan tulos on nähtävissä viimeistään 30.6.2017 osoitteessa
Opintopolku.fi > Oma Opintopolku -palvelussa.

Tehtävä 1. Vastaa sekä a- että b-osaan.

a) Erittele ja analysoi kolonialismin ja imperialismin vaikutuksia Afrikassa ja Aasiassa 1800- ja 1900-luvuilla, käyttäen esimerkkeinä yhtä siirtomaata kummastakin maanosasta.

b) Lue oheinen William Dalrymple'n kirjoitus ”One sure way for Britain to get ahead – stop airbrushing our colonial history”, joka ilmestyi brittiläisessä *The Guardian* -sanomalehdessä 2.9.2015. Pohdi kirjoituksen pohjalta kolonialismin historian perintöä, muistamista ja kiistakysymyksiä Britanniassa ja Intiassa.

William Dalrymple, ”One sure way for Britain to get ahead – stop airbrushing our colonial history”, *The Guardian* 2.9.2015, vapaasti suomentanut Markku Hokkanen

Varma tapa Britannialle päästä eteenpäin: lakataan kaunistelemasta siirtomaahistoriaamme

Hyvässä tai pahassa, brittiläinen imperiumi oli tärkeintä, mitä britit koskaan tekivät. Se muutti maailmanhistorian kulun ja muovasi modernia maailmaa. Imperiumi johti myös Britannian valtavaan rikastumiseen ja samanaikaisesti, käänteisesti, suuren osan Euroopan ulkopuolista maailmaa köyhtymiseen. Intia ja Kiina, jotka olivat aikaisemmin hallinneet maailman manufaktuuri tuotantoa, olivat tarinan kaksi suurta häviäjää, samoin kuin ne sadat tuhannet orjuutetut afrikkalaiset Saharan eteläpuolella, jotka lähetettiin Atlantin yli työskentelemään plantaaseille.

Tästä huolimatta suuri osa imperiumin tarinasta puuttuu yhä koulujemme historian opetusohjelmasta. Lapseni kuuluivat historiantunneillaan Tudoreista ja natsseista uudelleen ja uudelleen, mutta eivät koskaan saaneet vihiäkään Intian tai Karibian historiasta. Tämä merkitsee sitä, että he, kuten useimmat ihmiset jotka saavat brittiläisen koulusivistyksen, ovat täysin kyvyttömiä arvioimaan sekä sitä hyvää että sitä pahaa minkä teimme muulle maailmalle.

Tällä on merkitystä. Näemme brittiläisten diplomaattien, liikemiesten ja politikkojen tekevän toistuvasti virhearvioita, kun he jatkuvasti aliarvioivat sen, missä määrin meihin ei luoteta eri puolilla maailmaa, ja miten muutamissa paikoissa meistä todella ei pidetä. Johtuen siitä virheellisestä positiivisesta tulkinnasta, joka meillä on tapana asettaa imperiaaliselle menneisyydellemme, arvioimme usein väärin sen, miten muut näkevät meidät, ja yhä uudelleen pilaamme mahdollisuutemme liiallisella itsevarmuudella.

Viime kuussa Intiassa levisi räjähdysmäisesti video vaikuttavasta Kongressipuolueen poliitikosta ja kirjoittajasta Shashi Tharoorista argumentoimassa Oxfordin yliopiston oppilaskunnassa sen puolesta, että Britannia oli Intialle velkaa valtavat korvaukset imperiumin aiheuttamista vahingoista: viimeksi tarkistaessa hänen puheensa YouTube-video oli katsottu noin kolme miljoonaa kertaa.

Oli opettavaista seurata yllättyneitä reaktiota Britanniassa: emmekö olleet antaneet intialaisille rautatiet, kriketin ja demokratian? Sunnuntai-aamun BBC:n puheohjelmassa jopa väitettiin että toisin kuin belgialaiset, britit eivät koskaan tehneet mitään julmuuksia imperiumin rakennuksensa yhteydessä. Tharoorin oli pakko muistuttaa keskustelukumppaniaan Amritsarin verilöylystä, jolloin

yhden tunnin aikana, virallisten brittiläisten laskelmien mukaan, 379 siviiliä tapettiin ja 1200 haavoittui kun kenraali Dyerin joukot avasivat tulen aseettomien mielenosoittajien joukkoon.

Tharoor olisi voinut käyttää paljon pahempia esimerkkejä. Esimerkiksi massiivinen verenvuodatus vuoden 1857 suuren kansannousun jälkeen, kun britit joukkomurhasivat kymmeniä tuhansia viattomia: pelkästään yhdessä Delhin lähiössä, Kucha Chelanissa, noin 1400 aseetonta kansalaista tapettiin. ”Käskey oli ampua jokainen sielu”, kirjoitti nuori upseeri Edward Vibart. ”Se oli kirjaimellisesti murhaa.”

Mutta mikäli britit pysyvät pääosin tietämättöminä imperiaalisen kokemuksen pimeimmistä puolista, ja oppivat edelleen kouluissaan, että ainoastaan saksalaiset vihollisemme muuttivat rasismien ideologiaksi, jolla pyrittiin oikeuttamaan joukkomurhat, jäämme myös valtaosin tietämättömiä joistakin positiivisemmista, ehkä yllättävistäkin, imperiaalisen kokemuksemme hetkistä.

Sen tutun tarinan, jossa Itä-Intian kauppakomppania valloittaa Intian niemimaan, alla on paljon kiinnostavampi, yhä pitkälti kirjoittamaton tarina siitä, miten Intia valloitti brittiläisen mielikuvituksen. 1700-luvulla ja 1800-luvun alussa oli miltei yhtä tyypillistä, että länsimaalaiset omaksuivat intialaisia tapoja, ja jopa uskontoja, kuin päinvastoin. Nämä valkoiset mogulit reagoivat matkoihinsa Intiassa luopumalla vähitellen brittiläisyydestään kuin tarpeettomasta ihosta. He käyttivät intialaisia vaatteita, opiskelivat intialaista filosofiaa, pitivät haaremeita ja omaksuivat muita tapoja siltä hallitsevalta moguliluokalta, jonka he vähitellen korvasivat.

Valkoiset mogulit eivät olleet mikään merkityksetön vähemmistö. Itä-Intian kauppakomppanian testamentit osoittavat että 1780-luvulla yli kolmannes brittimiehistä Intiassa jätti kaiken omaisuutensa intialaisille vaimoilleen tai anglointialaisille perheilleen. Nykypäivän brittiläisissä suonissa virtaa paljon intialaista verta, ja monessa perheessä – mukaan lukien omani – on peitelty intialaisten esivanhempien historiaa: muillakin kuin prinssi Williamilla on tarkoituksella unohdettua intialaista verenperintöä.

On huomionarvoista, että kaikki tämä on meille näin suuri yllätys: on kuin viktoriaanit olisivat onnistuneet kolonisoimaan Intian lisäksi, ja pysyvämminkin, mielikuvituksemme, siinä määrin, että kaikki muut kuvat intialais-brittiläisistä kohtaamisista jäävät pimentoon.

Tällä tarinalla on merkitystä. Ei vain siksi, että se tuo uusia näkökulmia vakiintuneisiin käsityksiin imperiumin luonteesta ja siitä, miten britit käyttäytyivät ulkomailla, vaan myös siksi, että se osoittaa, että rasismissa, kuten kaikessa muussakin, on muotivirtauksensa. Viktoriaanisten evankelikaalisten kristittyjen nousu 1830-luvulla tukahdutti vähitellen intialaisten ja brittiläisten ajatusten, uskontojen, ja elämäntapojen sekoittumisen.

Kuolevien Itä-Intian kauppakomppanian työntekijöiden testamentit osoittavat, että kun britit saavuttivat ylivoimaisen valta-aseman Intiassa, tapa solmia avio- tai avoliitto intialaisten *bibien* kanssa alkoi nopeasti harvinaistua. Siinä missä he esiintyivät kolmasosassa testamentteja vuosien 1780 ja 1785 välillä, intialaiset naiset mainitaan vain neljäsosassa vuosien 1805 ja 1810 välillä laadituissa testamenteissa. Vuoteen 1830 mennessä heidän osuutensa vähenee kuudesosaan. 1800-luvun puoliväliin mennessä he ovat käytännössä kadonneet testamenteista. Anglointialainen yhteiskunta muuttui syvästi monikulttuurisesta maailmasta käytännössä apartheidiksi vain kahden sukupolven aikana.

Kuitenkin, aikana jolloin jotkut uskovat, että itä ja länsi, islam ja kristinusko, ovat jälleen lukkiutuneet suureen yhteenottoon, nämä valkoiset mogulit muistuttavat meitä ajankohtaisesti siitä, että on hyvinkin mahdollista – ja on aina ollut mahdollista – sovittaa ja rakentaa siltoja rodullisten, uskonnollisten ja sivilisaatiollisten maailmojen välille. Vain kiihkoilu, ennakkoluulot, rasismi ja pelot ajavat idän ja lännen erilleen. Mutta ne ovat kohdanneet ja sekoittuneet menneisyydessä, ja ne tulevat tekemään niin uudelleen.

William Dalrymple (s.1965) on Delhissä asuva skotlantilaissyntyinen vapaa kirjailija, historioitsija ja toimittaja. Lehtiartikkeli perustuu Dalrymplen teokseen *The White Mughals: Love and Betrayal in Eighteenth-Century India* (2002) ja siihen pohjautuvaan BBC4:n dokumenttielokuvaan *Love and Betrayal in India: the White Mughal* (2015).

Tehtävä 2.

Selvitä ja selitä pakolaisten Suomeen tulon syitä ja Suomessa tilastoitujen ulkomaalaisten määrän kehitystä vuosina 1917–1938. Käytä hyväksesi alla olevia tietoja ja taulukoita.

Suomeen tuli vuosina 1917–1939 arviolta 44 000 Venäjän pakolaista, joista noin 35 000 vuosina 1917–1922. Suomen viranomaiset määrittivät pakolaisiksi kaikki Venäjältä paenneet, kansallisuuteen ja kansalaisuuteen katsomatta, mikä tarkoitti myös Suomen ja kolmansien maiden Venäjällä asuneita kansalaisia. Itsenäisyyden alussa Suomi kumosi juutalaisten, romanien sekä muslimien ja muiden ei-kristittyjen syrjinnän ulkomaalais- ja kansalaistamissäädöksissä.

Itsenäisyyden alkuaikoina Suomesta siirtyi Neuvosto-Venäjälle yli 10 000 suomalaista.

Ulkomaalaisia koskevat tilastot itsenäisessä Suomessa ovat hyvin tulkinnanvaraisia. Ensimmäisen kerran ulkomaalaiset tilastoitiin vuonna 1920.

Suomen väkiluku oli vuoden 1923 lopussa 3 469 402. Ulkomaalaisia oli suhteessa väkilukuun noin 0,8 %; Ruotsin vastaava luku vuonna 1920 oli 0,3 %.

Taulukko 1. Ulkomaalaiset Suomessa vuosina 1917–1938.

Vuosi	yhteensä	itäkarjalaisia	inkeriläisiä	muu ent. Venäjä	 muita
1917					
1919				15 477	
1920	24 451	771	3005	11 088	9587
1921		2224	[ei tietoa]	[ei tietoa]	
1922	21 167	2563	638	8327	
1923	26 522	8000	1953	9030	
1924	22 340	[ei tietoa]	1698	7534	
1925		6000	4000	14 314	
1926	27 027	5000	3000		
1927	27 802				
1928	29 685				
1929	28 005				
1930	27 711				
1931	27 121				
1932	24 924				
1933	25 023				
1934	24 263				
1935	24 103				
1936	23 369				
1937	21 854				

1938	21 854				
------	--------	--	--	--	--

Taulukko 2. Pakolaisina Suomeen saapuneet vuosina 1917–1937.

Vuosi	suomalaisia	inkeriläisiä	itäkarjalaisia	venäläisiä	 muita
1917					
1918		2000			
1919		6000			
1920			2000		
1921			3500	6400	
1922			11 200		
1923					
1924					
1925	60	20	18	44	4
1926	161	22	21	43	3
1927	49	8	4	30	4
1928	0	1	0	1	0
1929	4	0	1	0	0
1930	50	26	33	53	13
1931	46	119	31	42	3
1932	123	35	17	32	7
1933	201	126	72	45	11
1934	67	36	18	19	12
1935	18	34	4	8	3
1936	80	8	9	7	1
1937	71	1	3	4	2

Tiedot: Etsivän keskuspoliisin pakolaistilasto 1925–37; Leitzinger (2008).

Taulukoiden lähteet:

Antero Leitzinger (2008): *Ulkomaalaispolitiikka Suomessa 1812–1972*.

Antero Leitzinger (2008): *Ulkomaalaiset Suomessa 1812–1972*.